

समाजशास्त्र

ભારતનાં આદિવાસીઓ

સેમ- 3 - P-202- Core/Elective

યુનીટ – 1 સામાજિક માનવશાસ્ત્રનો પરિચય

- સામાજિક માનવશાસ્ત્રનો અર્થ :- સમાજનાં પ્રકારો અને સંસ્થાઓનો પધ્ધતિસર તથા તુલનાત્મક અભ્યાસ કરવાના દ્રષ્ટિબિંદુથી થતો સામાજિક વર્તનનો અભ્યાસ એટલે સામાજિક માનવશાસ્ત્ર.

વિષયવસ્તુ:-

- આદિમ સમાજોનાં અભ્યાસને પ્રાધાન્ય
- સમકાલીન વિકસીત સમાજોનાં અભ્યાસ તરફનું વલણ
- ઐતિહાસિક સમાજોનો અભ્યાસ- સામાજિક જીવનના વિવિધ પાસાનો સર્વાંગી અભ્યાસ- વિશેષીકરણનું વલણ
- ચોક્કસ પ્રદેશનાં સમાજનો અભ્યાસ- સામાજિક જીવનનાં અમુક વિશિષ્ટ પાસાનો અભ્યાસ.

भारतनां आदिवासीओनुं सांस्कृतिक वर्गीकरण

- डा. अल्विने रजु करेलुं सांस्कृतिक पाया परनुं वर्गीकरण
- इन्डियन कोन्डरन्स ओरु सोशियल वर्क द्वारा प्रस्तुत थयेलुं वर्गीकरण
- भजमुदार अने भदने प्रस्तुत करेलुं वर्गीकरण.

યુનીટ - 2

ભારતનાં આદિવાસીઓની સામાજિક રચના

- **ધર્મ નાં અર્થ:-** ધર્મ પછી તે ઇશ્વરમાં માને કે આત્મામાં પરંતુ તે માનવીથી પર માનવથી વધુ શક્તિશાળી કોઈક તત્વ અસ્તિત્વ ધરાવે છે તેવી માન્યતા અને એ તત્વ સાથે અમુક પ્રકારનો સંબંધ બાંધવાનું વલણ એટલે ધર્મ.
- **ધર્મનું સ્વરુપ :**
 - આત્મા ના અસ્તિત્વમાં શ્રદ્ધા
 - અલૌકિક શક્તિમાં શ્રદ્ધા
 - પ્રકૃતિપૂજા
 - પિતૃપૂજા
 - અનેકેશ્વરવાદ

युनीट - 3

आदिवासी संस्कृति

- आदिवासी संस्कृतिनुं महत्वः
 - उपयोगितानुं महत्व
 - सामाजिक महत्व
 - आदिवासी संस्कृतिनुं राष्ट्रनां विकासमां प्रदान
 - वैविध्यपूर्ण
 - कार्यात्मक महत्व
 - मानव धऽतर
 - आदिवासी विकासव्युह

આદિવાસી નૃત્યો:

- હો. આદિવાસીઓનું લુઆંગ નૃત્ય
- નાગા આદિવાસીઓનું શિકારનૃત્ય અને યુધ્ધનૃત્ય
- મારિયા આદિવાસીઓનું લિસોન- હોન નૃત્ય
- સંથાલ અને લુઇયાના લોકનૃત્યો અને તલવારનૃત્ય
- ગોંડ આદિવાસીઓનું કર્મનૃત્ય
- આસામનાં આદિવાસીઓનું બિહનૃત્ય
- ભૂઇયાનું સર્પનૃત્ય
- ઉરાંવ અને જૈન્તિયા આદિવાસીઓનું શિકારનૃત્ય

યુનીટ - 4

ભારતના આદિવાસીઓનાં પ્રશ્નો

- આદિવાસીઓમાં વ્યાપક નિરક્ષરતાનાં કારણો:-
 - અનૌપચારિક શિક્ષણને વધુ મહત્વ
 - વ્યવસાયિક માળખું
 - વ્યાવસાયિક પ્રવૃત્તિમાં બાળકોની ભાગીદારી
 - ગરીબી અને દેવું
 - સ્ત્રી- શિક્ષણનાં મહત્વનો અભાવ
 - સ્થળાંતર
 - વિસ્થાપન

ધર્માતરણ એક સમસ્યા તરીકે :

- વિભાજન અને વિઘટન
- ઉભું વિભાજન અને દરજ્જા વિભેદન
- ધાર્મિક કોટિક્ષમ વિકસ્યો
- આદિવાસીઓની પરંપરાગત સંસ્કૃતિનું પતન
- પ્રતિક્રિયાવાદી માનસ
- સાંસ્કૃતિક સંઘર્ષ
- નવી સાંસ્કૃતિક પ્રક્રિયાઓનો વિકાસ